નમસ્કાર ગાંધીનગર

પમરાટ

લઈ જા તું પરત, આપ્યું'તું જે સંભારણા જેવું,
હવે ક્યાં આપણી વચ્ચે રહ્યું છે આપણાં જેવું!

સૂનું એકાંત ઓઢી ઓરડો પોઢી ગયો આખો,
છતાં પણ રાતભર ખખડયાં કરે છે બારણાં જેવું.

પરસ્પર કાળજી છૂટી, ગયું સૌંદર્ય સગપણનું,
રહ્યું છે બેઉંની વચ્ચે હવે બસ 'હું' પણા જેવું.

નથી મરતી, નથી તું જીવવા દેતી ખુશીથી કાં?
મરે તું 'લાગણી' તો રાખવું છે બેસણાં જેવું.

- વિભા કીકાણી

પાથેય

- રમેશ ઠક્કર

સંબંધોનો રેવન્યુ સ્ટેમ્પ

સંબંધોનુ સમાપન હંમેશાં દુઃખદાયક હોય છે..એક તબક્કા પછી માણસ નિર્મળ સંબંધો પછી પણ પોતાને શું મળ્યું અને પોતે શું આપ્યું એનો હિસાબકિતાબ કરતો રહે છે..એ પછી રહેતા રિલેશન ફકત એક વ્યવસ્થા જેવા જ હોય છે..સંબંધમાં એક અપનાપન હોય છે..પરસ્પર એકબીજા ઉપરનો વિશ્વાસ કોઇપણ સંબંધના રેવન્યુ સ્ટેમ્પ જેવી ગેરંટી હોય છે..એનું સમાપન થાય એટલે એકબીજાને આપેલું પાછું લઈ લેવાનું રહે છે ! સંભારણું પછી આપણું નથી રહેતું એ એક બોજ બની જાય છે..જયાં પોતાપણાની આત્મીયતા લોપ થઈ જાય એટલે સંબંધોની સુવાસ પણ આપોઆપ અલોપ થઈ જતી હોય છે..

ઓરડો એ એકલતાનું પ્રતિક છે.કાળઝાળ એકાંત એ આમ જોઇએ તો એક તક હોય છે આપણી અંદર તાકવાની.કેટલાક લોકો એને સુંદર વિચારો કે મનગમતી અભિવ્યક્તિ થકી શણગારે છે..માણસ ઓરડાના એકાંતને તો અતિક્રમી જાય છે પણ એ બારણાના કોલાહલને પરાસ્ત કરી શકતો નથી..ખખડતું બારણું માણસને ખલેલ પહોંચાડતું રહે છે !

જે રીતે રિલેશન એ પરસ્પરના સદભાવ ઉપર નિર્ભર છે એમ જ સગપણનું સૌંદર્ય એકમેકની કાળજી ઉપર ટકે છે..ત્યાગીને ભોગવવાની જે ફિલોસોફી છે એવી જ શીખ બીજાને આપી સુખી થવાની વાતમાં છે.માણસને માટે અંતરાય બને છે એનો અહમ.હું પણું જયારે કોઇ વ્યકિત ઉપર હાવી થઈ જાય છે ત્યારે અન્ય માટેનો વિનમ્ર ભાવ આપોઆપ ગાયબ થઈ જાય છે..અને એ સાથે જ સંબંધોનું જે તેજ હોય છે એ ઝાંખું પડી જાય છે.

લાગણીનો તંતુ કે સ્નેહનો સંચાર આખા સંસારને ધબકતો રાખે છે.આપણે ઇચ્છીએ તો પણ આપણા અનુરાગને છોડી શકતા નથી..માણસમાત્રની આ નબળાઈ ગણો કે જરૂરિયાત ગણો કોઇકની હૂંફ એને માટે સતત જરૂરી હોય છે..એ નથી સુખથી જીવવા દેતી કે નથી એનો કેડો મૂકતી..માણસ મરે ત્યાં સુધી એ સળવળતી રહે છે..માણસને સતત જીવંત રાખતી લાગણી જ જો મરી જાય તો ? એનું બેસણું રાખી શકાય ? માણસની ઇચ્છાઓ અને અતૃપ્તિઓ પણ કેવી કેવી હોય છે !

ઘણું જીવો હીરાબાના જાયા

તંત્રીસ્થાનેથી...

આજે આપણા લોકલાડીલા વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો જન્મદિવસ છે. કહેવું હોય તો કહી શકાય કે આજે એક મહાપુરુષનું 'પ્રાગટ્યપર્વ' છે. સને ૧૯૫૦ના સપ્ટેમ્બરની ૧૭મી તારીખે દામોદરદાસ મોદી અને હીરાબાના નાના સરખા ઘરમાં એક બાળક જન્મ્યું હશે ત્યારે કોઈને સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ નહીં હોય કે એક દિવસ તે બધી જ સરહદો ઓળંગીને વિશ્વનેતા બની જશે. એક સામાન્ય, મધ્યમ વર્ગી પરિવારમાં જન્મેલા નરેન્દ્રભાઈની જન્મકુંડળી બનાવનાર એમની જ બી.એન. હાઈસ્કૂલના આચાર્ય રાસુભાઈ મણિયારને એવો અંદેશો જરૂર આવ્યો હતો અને જયારે નરેન્દ્રભાઈ ઓચિંતા જ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી બનીને આવ્યા ત્યારે એમણે કહેલું કે હજી તારે તો દેશનું સુકાન સંભાળવાનું છે. નરેન્દ્ર મોદી એ કોઈ સામાન્ય માનવી નથી, એ પોતે એક ઈતિહાસપુરુષ છે - એક ગૌરવવંતી ઘટના છે. ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી બન્યા એ પૂર્વે તેઓ સંગઠનનાં વિવિધ પદો પદ સેવા આપી ચૂક્યા હતા. ગુજરાત પ્રદેશ ભારતીય જનતા પાર્ટીના મહામંત્રી ઉપરાંત અખિલ ભારતીય સંગઠન મંત્રી તરીકે અને ઉત્તર ભારતનાં વિવિધ રાજયોના પ્રભારી તરીકેની જવાબદારી વહન કરી ચૂક્યા હતા. આ તમામ જવાબદારીઓ વહન કરતાં તેઓ રાષ્ટ્રીય સ્વયં સેવક સંઘના અદના સ્વયંસેવક છે તે ભૂલ્યા નહોતા અને આજે વડાપ્રધાન પદે બીજી ટર્મ ભોગવી રહ્યા છે ત્યારે પણ પોતાને પ્રધાનમંત્રી કરતાં વિશેષ પ્રધાન સેવક તરીકે ઓળખાવવાનું પસંદ કરે છે. સાંસારિક પળોજણોથી મુક્ત થઈ એક સંન્યાસી જેવું જીવન જીવતા નરેન્દ્રભાઈએ મુખ્યમંત્રી કે પ્રધાનમંત્રી થયા પછી પણ અંગત વ્યક્તિ કે પરિવાર જેવું કશું રાખ્યું નથી. આખું હિંદુસ્તાન એમનો પરિવાર છે. સવિશેષ મમતા એમને સર્વહારા સમુદાય પ્રત્યે રહી છે. એટલે મૂડીવાદી વિચારધારા ધરાવતા જમણેરી પક્ષના નેતા હોવા છતાં તેઓ અનૂસૂચિત જનજાતિના પ્રતિનિધિઓને 'રાષ્ટ્રપતિ'ની સર્વોચ્ચ ભૂમિકા પણ લઈ જઈ શક્યા છે. એમની નજરમાં, ગાંધીજી જેને પોતાની નજરમાં રાખતા તે છેવાડાનો માનવી રહ્યો છે. ઓબીસી સમુદાયની જાતિમાંથી આવતા હોવા છતાં એમની પૈતૃક જાતિની વસતિ તો દેશણાં નગણ્ય છે. પરંતુ આવા રાષ્ટ્રવાદી નેતાને એવાં જાતિવાદી સમીકરણોની જરૂર નથી પડતી. એમને સવર્ણ અને પછાત બલકે લઘુમતી અને અનુસૂચિત જાતિ-જનજાતિના લોકો પણ એટલી જ તીવ્રતાથી ચાહે છે. એમના કાર્યકાળમાં ગુજરાતે જે હરણફાળ ભરી તે દેશ અને દુનિયાએ ઉઘાડી આંખે જોઈ છે. અન્ય પક્ષો પાસે આજે તો શું, આવતાં દસ-વીસ વર્ષ સુધી એમની બરાબરી કરી શકે એવો નેતા પાકશે કે કેમ તે પ્રશ્ન છે. નરેન્દ્ર મોદીનું સૂત્ર છે : 'હું ખાતો નથી અને ખાવા દેતો નથી.' એમણે એમના મંત્રીઓ, સાંસદો, મુખ્યમંત્રીઓ અને ધારાસભ્યો પર એવી તો ધાક બેસાડી છે કે અત્યાર સુધી કોઈ મોટા કૌભાંડમાં કોઈ નેતા સંડાવોયો નથી. ચૂંટણી થાય ત્યારે રાજ્યોમાં મુખ્યમંત્રીનો ચહેરો મહત્વનો નથી રહેતો. લોકો વોટ નરેન્દ્ર મોદીના નામ પર આપે છે. આ તાકાત અન્ય કોઈ પાર્ટીના નેતા પાસે નથી, સિવાય એક મમતા બેનરજી, જેમની અપીલ માત્ર પશ્ચિમ બંગાળ પૂરતી સીમિત છે. નરેન્દ્ર મોદીએ સરહદ પર થતાં પાકિસ્તાન પ્રેરિત છમકલાં અને સીમા પારનો આતંકવાદ નામશેષ કરી દીધો છે. કાશ્મીરને દેશનાં અન્ય રાજ્યો કરતાં જુદો દરજ્જો આપતી કલમ રદ કરીને કોઈ વડાપ્રધાન ન કરી શક્યો એવું પરાક્રમ કરી બતાવ્યું છે. એરસ્ટ્રાઈક કરીને પાકિસ્તાનને એની હેસિયત બતાવી દીધી છે અને પાકિસ્તાનને પ્રાયોરિટી આપતા અમેરિકાને ભારતનું શ્રેષ્ઠ મિત્ર બનાવ્યું છે. વળી આ પરિવર્તન કરતી વખતે એમણે રશિયા સાથેના સંબંધોમાં ઓટ આવવા દીધી નથી. કોરોના સંકટમાંથી દેશને ઉગારવામાં એમની કુનેહ કામ લાગી છે અને હવે દેશ એમની કલ્પના મુજબ ૫ ટ્રિલિયન સંપત્તિ ધરાવતી આર્થિક મહાસત્તા બનવાની દિશામાં આગળ વધી રહ્યો છે. 'મોદીયુગ' આપણા દેશના ઈતિહાસનો એક વિશિષ્ટ સુવર્ણકાળ ગણાશે. અલબત્ત, સમસ્યાઓ છે, પણ એ હલ કરવાના ઈમાનદાર પ્રયત્નો કરનારા આ જાગતા જોગંદરને જીભની ટોચે છે. નરેન્દ્રભાઈ ઘણું જીવો !

Patient Centric Dental Treatment Planning

પેશન્ટ સેન્ટ્રિક ડેન્ટલ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાનીંગ

દંત-ચિકિત્સા
ડો. બિંદી મિહીર પંડ્યા

થોડા સમય પહેલા અમારા ક્લિનિકમાં એક ભાઈ (નામ આપેલ નથી.) દાંતના ચેકઅપ માટે આવ્યા હતા. તેઓન દાંતનો દેખાવ યોગ્ય લાગતો ન હતો. દાંતમાં ડાઘા, દાંત વચ્ચે જગ્યા અને જયારે તેઓ હસે ત્યારે દાંતનો આકાર યોગ્ય લાગતો ન હતો તેઓની ઈચ્છા પ્રમાણે તેઓને ચમકદાર અને સુયોગ્ય ગોઠવળી વાળા દાંતની અપેક્ષા હતી.

હવે આ ભાઈની તકલીફ ને ક્લિનિકલ પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિચારીએ તો, તેમની ઉંમરના હિસાબે દાંતમાં થયેલો ઘસારો સામાન્ય ન હતો, ઘણા વર્ષો સુધી પાન-મસાલા ચાવવાની આદત ના લીધે તેમના દાંત સામાન્યની સરખામણીએ વધુ પડતા ઘસાયેલા હતા. દાંતના ડાઘાનું મુખ્ય કારણ પણ આ જ હતું. પેઢા ઉતરી ગયા હતા એના લીધે સામાન્ય પાયોરિયાની અસર પણ દેખાઈ રહી હતી. જેના લીધે પણ દાંતમાં જગ્યા વધી રહી હોવાની સમસ્યા વ્યાજબી હતી. ટૂંકમાં એક સમસ્યાની સાથે આ બાકીની તમામ સમસ્યાઓ સંકળાયેલી હતી.

હવે સારવારના સંદર્ભમાં વિચારીએ તો તેમને કોઈ એક ખાસ પ્રકારની નહીં પરંતુ ઘણી બધી સારવારની જરૂર છે. આ તમામ સારવાર તેમની ઉંમર, વર્તમાન પરિસ્થિતિ, તેમની ઈચ્છા, તેમની ખર્ચશક્તિ વગેરે પરિબળો ને આધારે નક્કી કરવામાં આવી. જેમાં ઘણા બધા વિકલ્પો પણ ઉપલબ્ધ હતા, તેમા તેમના માટે સૌથી ઉત્તમ વિકલ્પ નક્કી કરવામાં આવ્યો.

હવે સૌ પ્રથમ આપણે દાંતના ડાઘાની સમસ્યા વિશે વિચારીએ જેના માટે તેમનાં દાંતની સફાઈ કરવામાં આવી. દાંત યા ડાઘઆ તથા છારી જામી ગઈ હતી. તે સ્કેલિંગની પ્રક્રિયા દ્વારા દૂર કરવામાં આવ્યા. પરંતુ કેટલાક ડાઘા એ દાંતમાં અંદર જામી ગયેલા (ઈન્ટ્રીન્સીક) હતા. તે ડાઘા સામાન્ય સ્કેલિંગ દ્વારા જતા નથી, તે માટે સ્પેશિયલ બ્લીચીંગની પ્રક્રિયા અનિવાર્ય છે. પરંતુ તેઓ તેના માટે તૈયાર ન હતા.

હવે આગળની સમસ્યા એ હતી કે તેમનાં દાંત ઘસાયેલા હતા. જેના કારણે આગળની દાંતનો આકાર તેમની સમસ્યા હતી. આ ઉપરાંત પાછળનાં દાંત ઘસાયેલા હોવાનાં લીધે દાંતનાં કળતરની પણ સમસ્યા હતી. દાંતની કળતર એ દાંતનું ઉપરનું પડ (ઈનેમલ) ઘસાઈ જવાનાં લીધે થાય છે. દાંતનું બીજું પડ કે જેને ડેન્ટિન કહે છે. તેમાં ડેન્ટાઈનલ ટ્યુબ્સ આવેલી છે, જેમાં પ્રવાહી રહેલ હોય છે. આ સપાટી ખાસ કરીને જયારે ઠંડા પ્રવાહી કે હવાનાં સંપર્કમાં આવે ત્યારે વ્યક્તિને ઝણઝણાટીનો અનુભવ થતો હોય છે. દાંતની કળતરના વિશે આપણે આવતાં અંકમાં વિસ્તારપૂર્વક જાણકારી મેળવીશું. આ કેસમાં અમે એમને સ્પેશિયલ સેન્સિટીવીટીની ટૂથપેસ્ટ તથા માઉશવૉશનો વપરાશ કરવા જણાવ્યું. અને તેની સાથે સાથે એમને સાચી રીતે કેવી રીતે બ્રશ કરવું તેની પણ ટ્રેનિંગ આપવામાં આવી.

હવે આગળનાં દાંત કે જેમાં આકાર તથા દાંત વચ્ચે જગ્યાની જે સમસ્યા હતી. તેના માટે તેમનાં દાંતમાં રૂટ કેનાલની સારવાર તથા કેપ (કાઉન) કરવામાં આવી.

હવે આનામાં પણ વિકલ્પ એ ઉપલબ્ધ હતો, કે દાંતની જગ્યા ઓર્થોડોન્ટિક સારવાર (બ્રેસીસ)થી પણ બંધ કરી શકાય છે. જે વધુ પ્રાકૃતિક અને કન્ઝર્વેટિવ સારવાર છે. પરંતુ આ સારવાર માટે વધુ સમયની જરૂરત હોય છે. જે આ દર્દી ને માટે શક્ય ન હતું. તેથી અમે તેમની ઉંમર, જરૂરિયાત અને દાંતના ઘસારા એ તમામ પરિબળોને આધારે રૂટ કેનાલ અને કેપની સારવાર કરવામાં આવી.

આગળનાં દાંત માટે તેમણે ઝીરકોનિયાની કેપ પસંદ કરી કે જે વધુ એસ્થેટિક અને મજબૂત મટીરીયલ છે. હવે તો અહીં કેપ બનાવવાનું સ્કેનીંગ તથા મિલીંગ મશીન હોવાથી, દાંતનું માપ લઈ એ જ દિવસે બે કલાકમાં તેમના કેપ બનાવી તેને સિમેન્ટ કરવામાં આવી. સ્કેનિંગ મશીનમાં CAD-CAM ટેકનોલોજીની મદદથી સ્માઈલ ડીઝાઈનીંગ કરીને તેમનું સ્મિત આકર્ષક કરી શકે તેવા દાંતને ડીઝાઈન કરીને બનાવવામાં આવ્યા. તેઓ આ દાંતથી ઘણા સંતુષ્ટ હતા. આમ તેમની સંપૂર્ણ સારવાર પૂરી કરવામાં આવી. તો મિત્રો આ પ્રમાણે દર્દીની જરૂરિયાત મુજબ આખી ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન (પ્રેશન્ટ સેન્ટ્રિક) નક્કી કરીને સારવાર કરવામાં આવી. તો આવતા અકમાં આપણે આવી જ કોઈ નવા મુદ્દા વિશે જાણીશું.

Team sharddhadeep

"સૌનો" શબ્દ એ શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના પાંચ દાયકાની વિચાર-કાર્યશક્તિની એકસૂત્રતાની મંત્ર સાધના છે

પ્રસંગસર

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી એ **Visionary Leader** છે. તેમની વિચાર-કાર્યપદ્ધતિ એ વર્ષો સુધી સાતત્યપૂર્ણ હોય છે. તેઓ એક શબ્દને પસંદ કરે છે તેને સૂત્ર બનાવીને કાયમી રીતે એકશન મંત્ર બનાવી દે છે. તેઓ લગભગ ૧૫ વર્ષ પ્રચારક, ૧૫ વર્ષ ભાજપ સંગઠનમાં, ૧૩ વર્ષ મુખ્યમંત્રી અને ૮ વર્ષ તરીકે પ્રધાનમંત્રી-પ્રધાનસેવક તરીકે કામ કરી રહ્યાં છે. જયારે તેઓ પ્રચારક અને પ્રદેશ મહામંત્રી હતાં ત્યારે સ્વયંસેવક અને કાર્યકર્તાઓને પ્રાસંગિક રીતે પત્ર લખતાં અને કાર્યકર્તાઓ પત્રનો જવાબ પણ આપતાં હતાં. તેઓ પહેલેથી જ જવાબદેહી પ્રકૃતિ ધરાવે છે. મને પણ ૧૯૮૪માં શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ૭ પાનાનો પત્ર લખેલો તે મારા જીવનનો પ્રેરણામંત્ર બની ગયો હતો. પત્રમાં છેલ્લે, "સૌનો" લખીને "નરેન્દ્ર મોદી" સહી કરતાં હતાં.તેમનો આ "સૌનો" શબ્દની ખૂબ લાંબી સફર લગભગ ૩૫ વર્ષની સફર ખેડીને તેના અન્ય શબ્દ-ભાવ-કૃતી એકસૂત્રતા ઉમેરાતી ગઈ.

"સૌનો સાથ-સૌનો વિકાસ, સૌનો વિશ્વાસ-સૌનો પ્રયાસ"

આ સૂત્ર મંત્ર શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની ૫૦ વર્ષની વિચાર કાર્યપદ્ધતિની એકસૂત્રતાની સાધના છે. દેશહિત-જનહિત માટેના દિશાદર્શન સાથેની એક લાંબી તપશ્ચર્યા છે.

સૌનો સાથ-સૌનો વિકાસઃ

ગુજરાતમાં ૨૦૦૦ની સાલમાં વિસ્તારમાં અતિવૃષ્ટિના કારણે પૂરની પરિસ્થિતિમાં અમદાવાદ સહિત કેટલાંક શહેરો-ગામો અસરગ્રસ્ત થયાં હતાં. તેવા છાપામાં સમાચારો આવતાં અને ગુજરાત "ડૂબી ગયું. ડૂબી ગયું" તેવું રાજય બહાર પણ વાતાવરણ બનતું હતું. ૨૦૦૧માં આવેલ ભૂકંપને કારણે ગુજરાતના કેટલાંક વિસ્તાર અને ખાસ કરીને કચ્છમાં અનેક બિલ્ડીંગો, ઘર, દૂકાનો પડી ગયાં હતાં. ત્યારે ગુજરાત "ભાંગી ગયું, ભાંગી ગયું" તેવું દેશ-દુનિયામાં સમાચારો છવાઈ ગયાં હતાં. ૨૦૦૧માં શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી મુખ્યમંત્રી બન્યાં અને થોડાંક મહિનામાં ૨૦૦૨માં સાબરમતી ટ્રેનમાં ગોધરા કાંડ થયો ત્યારે ગુજરાત વિરોધીઓએ "ગુજરાત સળગી ગયું, સળગી ગયું" તેવો અતિ અપપ્રચાર કર્યો. તે સમય શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી સહેજ પણ વિચલિત થયાં વગર ગુજરાતના સર્વાંગી વિકાસ, માન-સન્માન ગૌરવ માટે એક લોકસેવક અને લોકનાયકની જેમ ઝઝૂમ્યાં. આ સમયે "સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ" સૂત્ર સાથે અનેક ગરીબલક્ષી, રોજગારલક્ષી, વિકાસલક્ષી યોજનાઓ, કાર્યક્રમો, પ્રોજેકટોની હારમાળા સર્જી હતી. ગુજરાતને બેઠું જ નહીં પરંતુ ગુજરાતને વિકાસના પથ પર દોડતું કરી દીધું અને દેશમાં ગુજરાત મૂડીરોકાણ, રોજગાર, કૃષિ અને શિક્ષણક્ષેત્રમાં અગ્રેસર રહ્યું.

સૌનો સાથ (સૌને ન્યાય-સૌનું સન્માન)

સૌનો સાથ કયારે મળે ? જયારે સૌને ન્યાય મળે અને સૌનું માન-સન્માન સચવાય અને સૌનો વિકાસ થાય તે માટે સમાજનાં ઉત્કર્ષ, એકતા માટેના નિર્ણયો લેવાં માટેનો તેમણે પ્રામાણિક પ્રયાસ કર્યો.

ગુજરાત વિધાનસભા ગૃહમાં એક પ્રકિયા હોય છે કે જીઝ ૠ જી રાજકીય અનામતને દર ૧૦ વર્ષે રીન્યુ કરવામાં આવતી હોય છે. તે સમયે જીઝ ૠ જી અનામતના ગૌરવ સાથે યથાવત રાખવામાં આવી હતી. પ્રધાનમંત્રી સમયે ઈમ્ઝ ને કાયદાકીય સ્વરૂપ આપીને સંસદમાં બીલ પસાર કરીને સૌ પ્રથમવાર માન્યતા સાથે સામાજીક ન્યાય આપવાનું કામ શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં ભાજપ સરકારે કર્યું અને અન્ય સમાજની લાગણીને ધ્યાનમાં રાખીને આર્થિક રીતે નબળા સમાજ છે તેને પણ ૧૦ ટકા ઈમ્ઝ અનામત આપવાનો શુભારંભ ગુજરાતથી કરવામાં આવ્યો. આ બધાં જ નિર્ણયો "સૌને ન્યાય" આપવામાં મક્કમ અને ઐતિહાસિક નિર્ણયો હતાં.

સૌને સન્માનઃ

૨૦૦૧માં સંસ્કારધામમાં સંઘના સિનીયર પ્રચારકો અને સેવાવ્રતીઓના સન્માન માટે શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ "તપોવંદના" કાર્યક્રમ કર્યો હતો. મુખ્યમંત્રી બન્યાં પછી ગુજરાત કોલેજમાં યોજાયેલ "ગુરૂવંદના" કાર્યક્રમમાં તેમણે પોતાને ભણાવેલાં તમામ શિક્ષકોને વંદન કરીને સન્માનિત કર્યાં હતાં. ૨૦૧૦માં ગુજરાતનાં ૫૦ વર્ષ

પૂર્ણ થતાં હતાં ત્યારે દરેક રાજકીય પાર્ટીના ૫૦ વર્ષમાં જે પણ ધારાસભ્ય, સંસદસભ્ય ચૂંટાયા હતાં. તે તમામને બોલાવીને વિધાનસભા ગૃહનું એક વિશેષ સત્ર બોલાવીને માન-સન્માન કર્યું.

સૌનો વિકાસ-સૌનો વિશ્વાસ

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના જીવનનું એક રહસ્ય એ છે કે તેઓ કયારેય પોતાના ખિસ્સામાં પૈસાનું પાકીટ રાખતાં ન હતાં. પૈસા પ્રત્યે સંપૂર્ણ નિર્લેપ રહ્યાં છે. ખિસ્સું ખાલી પરંતુ હ્યદય (દિલ) સંવેદનાથી ભરેલુ રહ્યું છે. તત્કાલિન પ્રધાનમંત્રી શ્રી રાજીવ ગાંધીનું કબૂલાતનામું હતું કે "હું દિલ્હીથી ૧ રૂ. મોકલું છું અને છેક નીચે સુધી પહોંચતા માત્ર ૧૫ પૈસા પહોંચે છે", એટલે કે, ૧ રૂ માંથી ૮૫ પૈસાનો ભ્રષ્ટાચાર રોકવા માટેનું કોઈ એકશન કે સોલ્યુશન ન હતું.

શ્રી મોદીજીને પહેલેથી જ **System Change** કરવાનું ઝનુન હતું. **DBT** માધ્યમથી ૫૩ મંત્રાલયોની ૩૧૯ યોજનાઓ દ્વારા અત્યાર સુધીમાં ૨૫ લાખ કરોડ ટ્રાન્જેકશન દ્વારા દેશના કરોડો લાભાર્થીઓના બેંક ખાતામાં સીધેસીધાં યોજનાઓના પૈસા પહોંચાડ્યા છે. **DBT** માધ્યમથી ૨.૨૨ લાખ કરોડ રૂ.નો ભ્રષ્ટાચાર અટકાવ્યો છે. કિસાન સન્માન નિધીમાં ૧૧ કરોડથી વધુ ખેડૂતોના ખાતામાં દર વર્ષે રૂ.૬૦૦૦ આવે છે. દેશના લગભગ ૫૦ કરોડ લોકોને ૫ લાખ રૂ.સુધીની મફત સારવાર માટે આયુષ્યમાન કાર્ડ મળી રહ્યાં છે. કોવિડમાં ૮૦ કરોડ લોકોને ૨ વર્ષ સુધી મફત અનાજ આપવા આપવામાં આવ્યું. ૧૦૮ એમ્બ્યુલન્સ આજે કોઈપણ જ્ઞાતિ, સમાજનો વ્યક્તિ ફોન કરીને બોલાવી શકે છે. મહિલા,યુવા,ખેડૂત, ગરીબ, દિવ્યાંગ સહિત અનેક યોજનાઓ અને જન્મ થી માંડીને મૃત્યુ સુધીની યોજનાઓ દ્વારા ભાજપની સરકાર લોકોની પડખે ઊભી છે. આ સરકાર સૌની છે. એટલે જ, જનતાનો શ્રી મોદીજીમાં રહેલો વિશ્વાસ ઉત્તરોત્તર વધતો જાય છે.

સૌના...શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીને જન્મદિવસની હ્યદયપૂર્વકની શુભેચ્છાઓ...

- ભરત પંડયા
(લેખકઃ પૂર્વ પ્રદેશ પ્રવકતા, ભાજપ અને પૂર્વ ધારાસભ્ય)

વ્હાલનું વાવેતર કરતો વિસ્તાર..વઢિયાર

સંવેદનનું સ્ટેટસ
રમેશ ઠક્કર

ઇતિહાસ,ભુગોળ અને પ્રશાસનિક વિવિધતા સાથે કોઈ પ્રદેશની આપોઆપ ઓળખ બને તો એ વિશેષ બની જાય છે..રણ, આંધી રેત અને ડમરી જેનો આગવો વૈભવ છે એ વઢિયાર પ્રદેશની વાત અનોખી છે..રણનો પોતાનો એક દબદબો હોય છે..પરંતુ અડધા રણનો આગવો અંદાજ પણ કમ નથી હોતો..વઢિયારી ભાષાનો આગવો લ્હેકો છે.એનાં ગીતો છે.પહેરવેશ છે..મેળાઓ છે..બનાસ,રૂપેણ જેવી નદીઓછે..જે સાગરને નહીં પણ રણને આલિંગન કરે છે..બનાસનો રેતાળ પટ ચોમાસે હેતાળ બની જાય છે...વઢિયારની વિવિધ છટાઓ વિશે જાણવું રસપ્રદ છે.

વઢિયાર પંથકની વનસ્પતિમાં ગજબ વિવિધતા હોય છે..આવળ બાવળ આંબલી કે આકડો અને જાળું..એવું એનું નિરાળું વિશ્વ છે..સમી સાંતલપુર પટ્ટામાં પીળાશ પડતા લીમડા અને બાવળની જુગલબંધી, તો ભાભર સુઇગામના રસ્તે પીલુડી જેને લોકબોલીમાં જાળાં કહે, એની છૂટીછવાઈ રંગપૂરણી..વઢિયારની લાઇન ઓફ કંટ્રોલ કયાંથી ગણવી ? કાંકરેજનો અમુક ભાગ પણ વઢિયાર છે જયાં અરડૂસા અને દેશી બાવળ પણ જોવા મળે..

'વઢિયાર ' વિસ્તારને પ્રાંત કહેવાય કે પંથક ?પંથક એ લોકજીવનની વાટે મળેલો સહજ શબ્દ છે...જે અમુક સમાન સંસ્કૃતિ આધિન વિસ્તાર માટે વપરાતો...પ્રાંત એ પ્રશાસનિક પરિભાષાનો શબ્દ છે...જે મુખ્યત્વે મરાઠાઓ દ્વારા કોઇ વહીવટી એકમ માટે અપાતો...વઢિયાર કયારેય એ રીતે કોઇ શાસનનો પ્રાંત રહ્યો નથી...બાબી શાસકો વહીવટી એકમને ' સ્ટેટ' કહેતા...આપણે જેને વઢિયાર કહીએ છીએ એ મુખ્યત્વે સંસ્કૃતિમૂલક ઓળખ છે....

રાધનપુર એ વઢિયારનું હદય છે ..વઢિયારના અર્ધરણના અસબાબમાં ગાંડો બાવળ મુખ્ય છે..સ્થાનિક લોકો એને હડકાયો બાવળ કહે છે..અડાબીડ એની ઝાડી અને કાંટાથી લથબથ એનો ઘેરાવો જોવા જેવો હોય છે..પાણી વગર લીલાછમ રહેવાની કુદરતી શકિત છે એની પાસે..ઝાકળ એના સુખદુઃખના સાથી જેવું છે..

વઢિયારી લોકો જેને ગાંડો કહે છે એ બાવળનું વૈજ્ઞાનિક નામ ઁિૈજ ૄ્રૈકર્ૄિ છે..મુળમાં એ મેકસિકન છોડ છે..ઇ સ.૧૮૭૭માં કચ્છના મહારાજાએ બન્નીનું રણ આગળ વધતું અટકાવવા એની આયાત કરેલી. અને એ જમાનામાં રાધનપુરના અંગ્રેજ અમલદાર માલ્કમ થોમસના મનમાં એ વસી ગયો..એણે અમારા પંથકમાં એનું આગમન કરાવેલું...

અમે નાના હતા ત્યારે ચોમાસે બનાસના પટમાં બાવળની કાંટાળી ઝાડીઓ ઘસડાઈને આવતી..જેને લોકો કાંટ કહેતા..સાપ,સાપોલિયાં, વિંછી કે નોળિયાને માટે આ ઝાડી સુખનિવાસ જેવી ગણાય..મારા ગામની બાજુમાં ઘરવડી નામે ગામ છે..એક જમાનામાં ઘટાટોપ બાવળના ઝુંડ વચ્ચે એ એવું ઘેરાઈ જતું કે રાતના સમયે એને શોધવું મુશ્કેલ થઇ જતું..અને લોકોકિત પ્રચલિત બની 'રવડી રવડી ને થાકયા તોય ના આવ્યું ઘરવડી !' રવડવું એટલે વઢિયારી બોલીમાં રખડવું..!

એક જમાનામાં ગાંડા બાવળ એના કોલસા માટે સુખ્યાત હતા..ઢોરઢાંખર, આકડો કે ધતુરો ખાય પણ બાવળને ખાવાની કોઇ હિંમત કરે નહીં..એનો છાંયડો પણ માંદા માણસના સ્મિત જેવો..!એનાં ફુલ તો હોય જ કયાંથી ? ફળ ગણો તો પૈડિયા..લીલા અને સુકાય ત્યારે પીળા..એ થોડાક કામના ગણાય ..એ સિવાય બાવળનો ઉપયોગ ઇંધણમાં થાય બસ એટલું જ ગનીમત..

એનો છાંયડો ઢોરઢાંખરને પણ કામ ના લાગે..બહારથી સુંદર લાગતી એની ફળીઓ કશા જ કામની નહીં..એનું લાકડું પણ નકામું..વિલાયતી એનું રૂપ પરાણે પગપેસારો કરતું હોય એવું લાગે.! કામલપુર ગામની એકતરફ ઢગલાબંધ દેશી બાવળ હતા..એ વધારે પોતીકા લાગતા..વતનની ધુળ પણ વ્હાલી લાગે એમ અમને વઢિયારી મોટિયારને બાવળ આપ્તજન જેવા જ લાગે..

બનાસ નદીના વ્હેણમાંથી સ્કોટ નામના અંગ્રેજે એક અદ્ભૂત કેનાલ કાઢેલી આજથી સો વરસ પહેલાં..કામલપુરથી છેક રાધનપુરના તળાવ સુધી અગિયારેક કિલોમીટરની એની આડીઅવળી કાયા..એને લોકબોલીમાં અમે "બનીયું" કહેતા..આવું નામ કેમ પડયું હશે.? હજુ સુધી જાણી શકાયું નથી..પણ અમે રાધનપુરને પાણી પીવડાવતા એવી ખુમારી રહેતી...!

અડખેપડખે કચ્છીકંપા તરફ જતાં ઉભા રસ્તે આકડા અને થોરની વાડો મેલીઘેલી પણ મનમોહક લાગતી..પીલુડી એટલે જાળાં પણ એમાં ભળી જતાં..આ બધામાં લીમડા શહેનશાહ જેવા લાગતા.. ગ્રામ્ય પરિવેશનો આ વનસ્પતિ વૈભવ એ પણ અમારા શૈશવનું સોનેરી સંભારણું છે... રસ્તે મળતો મેલોઘેલો મનેખ સહેજ ઓળખાણમાં પણ કહે ' હવે ચા પીધા વગર તે જવાતું હશે..ભલા માણહ..!"ખરેખર વઢિયાર પાણી વગરનો પાણીદાર પ્રદેશ છે !

- rrthakkar2@gmail.com